

Oproep

De Wereldwijde week voor Vrede in Israël en Palestina vindt van 29 mei tot 5 juni voor de derde keer ook in Nederland plaats. Deze week is een initiatief van de Wereldraad van kerken. Wereldwijd zullen kerken de aandacht vestigen op de dringende noodzaak om tot een rechtvaardige vrede voor Palestijnen en Israëliërs te komen.

Er is een nieuw boekje met als titel *Vertel mij jouw verhaal* uitgegeven waarin 12 indrukwekkende verhalen van zowel Palestijnen als Israëliërs staan. Een goede manier om de ander beter te leren kennen. De bedoeling van deze week is dat er een verhalenstafette op gang komt: van noord naar zuid en van west naar oost.

U wordt uitgenodigd om in uw kerkelijke gemeente of groep een avond of middag te organiseren waar deze verhalen klinken. Er zijn ook weer verhalenvertellers beschikbaar, er zijn enkele muzikanten, er komen gasten uit Palestina en Israël die u kunt uitnodigen, liturgie suggesties zijn beschikbaar. Kortom, alles om uw bijeenkomst tot een zinvolle bijeenkomst te maken. Alle informatie vindt u op www.kerkinactie.nl/verhalenstafette en het boekje is verkrijgbaar bij www.kerkinactie.nl/webwinkel.

Wilt u meedoen, meldt u dan aan bij Jannie Kuik, emailadres: kuik@ikvpaxchristi.nl. Zij kan u ook nadere inlichtingen verschaffen. Wij hopen dat er dit jaar tijdens die week op vele plekken de verhalen zullen klinken en dat het uitnodigt tot een goed gesprek.

Doorbreek de blokkade van Gaza

Er wordt een nieuwe internationale poging gedaan om de blokkade van Gaza te doorbreken. Het Freedom Flotilla 2 wordt op dit moment samengesteld en ook vanuit Nederland wordt meegewerkt. De Vrienden van Sabeel hebben besloten deze actie te steunen en zelfs deelname aangeboden. De vloot zal bestaan uit een aantal schepen, die goederen

op het gebied van onderwijs en medische zorg zal trachten af te leveren in Gaza. Hier aan is groot gebrek, zoals aangegeven door organisaties binnen Gaza. Ook zullen bekende en minder bekende Nederlanders mee varen. Het belangrijkste doel van de vloot is het doorbreken van de Israëlische blokkade die volgens internationaal recht en de mensenrechten zeer onrechtmatig is, maar om duistere redenen door wereldmachten wordt gedoogd.

Ook het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken meent zich met alle middelen te moeten verzetten tegen de Nederlandse deelname aan de vloot. Waarom stelt Nederland wereldwijd mensenrechten aan de kaak, maar zwijgt zij wanneer het om Israël gaat?

Volg de voortgang op onze website en www.nederland-gaza.nl

Witness Visit afgelast

In verband met onvoldoende aanmeldingen gaat de Nederlandse Witness Visit in mei aanstaande niet door.

Bericht van de penningmeester

Voor het komende jaar zijn een aantal grote evenementen gepland. Over het afgelopen jaar hebben we een positief saldo bereikt, waardoor we in staat zullen zijn de nieuwe plannen te bekostigen. Het positieve resultaat is zeker ook het gevolg van intensieve samenwerking met de werkgroep Keerpunt en Kerk en Israël bij de organisatie van de 2 conferenties van het afgelopen jaar. We zullen deze samenwerking blijven zoeken. Het aantal donateurs is gestegen tot 142. En het aantal incasso's is toegenomen tot 63. Ook u kunt per email of post een machtiging bij mij aanvragen. Aan donaties heb ik al weer € 800,- ontvangen.

Bert Middel
bert.middel@hetnet.nl

Giro 3276280 t.n.v. Stichting Vrienden van Sabeel Nederland te Culemborg

uitWEG

VAN DE VOORZITTER

Empire, vechten tegen de bierkaai?

In het streng orthodoxe gezin waarbinnen ik opgroeide, ging de gevleugelde uitspraak 'Vest op prins en geen betrouwen, waar men nimmer heil bij vindt' regelmatig over tafel. Leidinggevende personen uit politiek en kerk werden gemeten naar hun betrouwbaarheid; vrome en diplomatieke taal werd bijna instinctief gewantrouwd. Later leerde ik dit kennen als 'ideologiekritiek': het opwerpen van de vraag naar wie de macht in handen heeft en in wiens belang iets gezegd of gedaan wordt. Ook zonder wikileaks legt het gedrag van staten en autoriteiten haarscherp bloot wiens belangen gediend zijn bij het steunen van despotische regimes, bij het selectief laten gelden van internationale rechtsregels en mensenrechten, bij het godsdienstig legitimeren van een keiharde bezettingspolitiek.

De volksopstanden in de Arabische landen laten de schaamblaadjes van de internationale politiek in rap tempo verschrompelen. De uitkomst is onzeker; veel zal afhangen van de vraag of burgers van de machtige staten voldoende power ontwikkelen om hun leiders tot 'betrouwbare prins' te maken. De centrale vraag van de Sabeelconferentie, hoe vanuit een geloofshouding verzet tegen het empire te plegen, is dan ook hoogst actueel. Dat kan niet zonder acties.

De tentakels van het Empire reiken tot in onze huiskamers: ons consumptiegedrag, onze beleggingen, ons stemgedrag etc., dienen geweld of niet, een belang en een macht.

Een artikel in Trouw, 'Predikant worstelt met politieke rol' roept de kerk op om een voortrekkersrol te nemen in het politieke debat. Dit biedt kansen, mits de vraag naar de macht indringend gesteld wordt.

Jan den Hertog

Uitgedaagd door het imperialisme

Van 23 tot 28 februari werd in Bethlehem de 8e Internationale Conferentie van Sabeel gehouden. Het thema van de conferentie was 'Challenging Empire; God, Faithfulness and Resistance'. Empire staat voor Westers imperialisme, in het bijzonder de inmenging van de Verenigde Staten in het conflict tussen Israël en de Palestijnen. Tegen de achtergrond van wat heet 'de Arabische lente' kwamen zo'n 300 deelnemers van over de hele wereld bij elkaar om te luisteren, te praten, te kijken en te ervaren hoe het is om empire aan den lijve te ervaren.

Een omvattend verslag van de conferentie zou de beschikbare ruimte in deze UitWEG ruimschoots overschrijden. We bieden u hier twee impressies van Nederlandse deelnemers.

Vrijdag 25 februari 2011 - Silwan

Om 'Empire at work' te zien teken ik in voor een bezoek aan Silwan, een Palestijns dorp net onder de Oude Stad. Israël is hier bezig zijn prestigieuze archeologische project *The City of David* uit te breiden. Daarvoor wordt grond onteigend, worden huizen vernietigd en grote delen van deze plaats in beslag genomen.

Het is nog even de vraag of we er wel naar toe kunnen, hoor ik bij intekening. Het is niet ongevaarlijk. Elke vrijdag na het middaggebed vindt er een vreedzame demonstratie plaats. Het Israëlische leger is dan prominent aanwezig, de laatste weken wordt er traangas verspreid en wordt er geschoten met rubberkogels. De spanning is toegenomen; er vinden arrestaties plaats, er zijn veel gewonden, waaronder veel kinderen. Het eerste deel van het project is ondertussen klaar. Vrijdagmiddag onderweg kunnen we er eerst niet heen; de leiding neemt geen risico. Na een bezoek aan het Augusta Victoria Hospital op de Olijfberg blijkt de situatie veilig genoeg. De bus daalt af in de wadi en slingert door de smalle

straatjes van het uitgerekte Silwan, tot we na enkele kronkels omhoog bij de gebedstent uitstappen. Hoeveel mensen zullen in de tent kunnen, 100 -150? Mijn beeld van een demonstratie verschrompelt. Op de smalle straat liggen wat stenen en een paar autobanden. Een man loopt er met zijn ezels en kar. We kijken naar dit volgebouwde dorp: er hebben zich *settlers* genesteld, als je goed kijkt zie je kleine Israëlische vlaggetjes. Tussen de huizen bevinden zich ook militairen die even te zien zijn op enkele balkons. We horen schoten, en zien een rookpluim ontstaan. Dan vertrekken we onder toezicht van Israëlische politie om een blik te werpen in de andere wereld van het project.

Riet Boogaard, is predikant te Dordrecht

Een piano in Gaza

Ze heet Rania Elias. Een modern geklede vrouw. Frêle maar met een uitstraling van taaie onverzettelijkheid. Met behulp van PowerPoint zet ze kort en krachtig het verhaal van *Yabous Productions* neer. Ze is er de directeur van. Yabous, in Oost-Jeruzalem, genoemd naar Jebus, de oude naam van de stad, organiseert Palestijnse kunst, vooral muziek en theater. Deze organisatie is betrokken bij het opzetten van muziekonderwijs op de Westelijke Jordaanoever. We zien beelden van nachtelijke voorbereidingen van een groot

evenement, om minder kans te hebben op verandering door het Israëlische leger en politie. Ook zijn er beelden van hoe de openingsfestiviteiten van een nieuw pand werden verhinderd en alleen door konden gaan omdat het nabijgelegen Franse consulaat al bij voorbaat gastvrij ruimte ter beschikking had gesteld. Ook Palestijnse kunst en cultuur moet kennelijk op alle mogelijke manieren worden belemmerd en gefrustreerd. Door vergunningen pas op het nippertje voor de aangekondigde uitvoering te verlenen, door uitreispassen niet te verstrekken, door een gecontracteerde buitenlandse muziekgroep op Ben Goerion weer terug te sturen. Ook Gaza wordt hermetisch gesloten gehouden voor de invoer van muziekinstrumenten, alsof ze gevaarlijk zijn. Was er onlangs toch een piano naar binnen gesmokkeld! Een artiest die geen vergunning krijgt wordt natuurlijk via omwegen heimelijk uit de Westelijke Jordaanoever naar Jeruzalem vervoerd. Het verhaal voegt zich naadloos bij alle andere verhalen over geweldloos verzet die we tijdens deze conferentie horen of op locatie in ogenschouw nemen. Ik hoorde er zeggen dat als je geweldloos verzet volgens de ideeën van King en Gandhi in de praktijk wilt bestuderen, dan is op dit moment Palestina the *place to be*. Hoe houden ze het vol?

Harmen Jansen, is predikant te Winsum

Uitnodiging

Het uur der Waarheid, Het Palestijns Kairos Document in Nederland, Vrije Universiteit, 15 en 16 september 2011

'Kairos' is Grieks voor 'het juiste, beslissende moment'. Zuid-Afrikaanse christenen brachten in 1985 een aanklacht tegen Apartheid uit, en noemden die Kairos Document. En inderdaad was dit document het begin van een brede anti-Apartheid beweging die ook in Nederland navolging kreeg.

Palestijnse christenen lieten zich hierdoor inspireren. Voor de Palestijnen is het nu of nooit: de bezetting tekent immers het leven van alle Palestijnen. Als gevolg hiervan richten haat, geweld en vijanddenken de Palestijnse, en ook de Israëlische samenleving te gronde. Daarom spreken ze zich uit tegen bezetting en kiezen voor een oplossing die maakt dat beide volken tot hun recht komen.

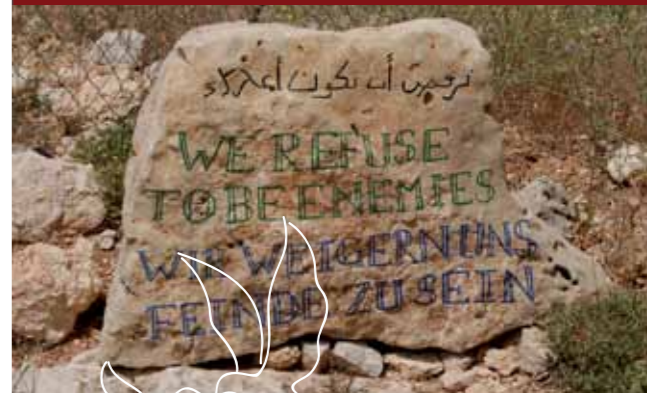
Inmiddels is de Arabische wereld in beweging gekomen. In Egypte, Tunesië, Libië, Syrië, gaan mensen de straat op en roepen om vrijheid. Wij, in het Westen, kijken verbaasd en een beetje bezorgd toe. Hebben Arabieren wel echt benul van democratie? En we hebben ook niet zo helder voor ogen dat stabiliteit in het Midden-Oosten - dus in miljoenen mensenlevens - in ons Westerse belang is.

Misschien hadden we het kunnen weten, maar het blijkt moeilijk de stemmen van mensen daar te horen, structuren van macht en onderdrukking te doorzien, en ook om onze eigen rol te begrijpen. Dat geldt op precies dezelfde manier voor het Israëlisch-Palestijns conflict.

Om deze mechanismen beter te doorgronden en ons er zo nodig vrij van te maken organiseert de Nederlandse Kairos Werkgroep een conferentie. Het is hoog tijd dat we ons afvragen: Wat heeft de roep van Palestijnse Christenen ons te zeggen? Voor welke uitdagingen stelt het ons? Wat zijn de effecten van onze rol in het conflict? Wat is onze verantwoordelijkheid? We hopen dat u erbij wilt zijn, om mee denken over vragen rondom vrede en gerechtigheid, mensenrechten en theologie. Dat willen we, omdat we hopen dat deze conferentie het begin is van een Nederlandse Kairos beweging. Van hernieuwde bezinning op vragen rond vrede en gerechtigheid. Van een contextuele theologie waarin die begrippen centraal staan, waarin het gaat over hoe wij in kleine en in grotere verbanden, in kerken, politiek en samenleving, erin slagen dat gestalte te geven. Wij menen dat het daarvoor de hoogste tijd is.

Opgave via www.kairospalestina.nl, informatie bij [Janneke Stegeman \(jannastegeman@yahoo.com\)](mailto:jannastegeman@yahoo.com)

Conferentie Het uur der Waarheid Het Palestijnse Kairos Document in Nederland

15 en 16 september 2011
Vrije Universiteit
Amsterdam

Sprekers

Desmond Tutu, Naim Ateek, Jan Pronk, Nora Cami en Mark Braverman

Informatie en aanmelding

Janneke Stegeman
jannastegeman@yahoo.com
Aanmelding via www.kairospalestina.nl

PAASGROET

'Hier nu hoor mij. Kom tevoorschijn. Niet om 't een of ander roep ik. Om een nieuwe aarde schreeuw ik. Als een vrouw in barensweeën. Zal ik ooit veilig wonen slapen in een droom van vrede?'

Enkele verzen uit psalm 4 hertaald door Huub Oosterhuis. Een schreeuw die ook gehoord wordt in het Kairos document waarin een roep om vrede, om veilig te wonen. Een schreeuw van de berende vrouw aan een checkpoint die niet er door mag om professionele hulp te krijgen: nieuw leven op deze wereld te zetten. 'Hoor mij, wees niet doodse stiltte. geef mij antwoord als ik roep.'

Pasen: Opstanding! Zal het hier ooit gebeuren?

Tijdens de conferentie bezochten wij mensen die ondanks alles hunkeren naar vrede en die dat beetje bij beetje waarmaken: De *Tent of Nations* een man die het met zijn gezin en vrijwilligers volhoudt om iets van die vrede uit te dragen, als 'een nieuwe aarde'. *Het House of Peace*, waar mensen samen komen om elkaar te bemoedigen, waar kinderen mee doen aan georganiseerde zomerkampen. Het Sumudhuis -vlak naast de veiligheidsmuur en uitkijktoren in Bethlehem- waar vrouwen week in week uit samenkomen om standvastig te zijn, hun waardigheid te laten zien en dat in de openlucht te tonen onder Israëlische 'supervisie' met een theesessie, dans en verhalen. Is dit niet allemaal opstanding van het puurste soort? Deze groepen ondersteunen, daar gaan we als Vrienden van Sabeel 'standvastig' mee door. Een goede en gezegende paastijd toegewenst.

VOOR U GELEZEN:

**Atlas of the Conflict
Israel-Palestine**

Malkit Soshan is architect. Haar werd gevraagd een ontwerp te maken voor een winkelcentrum nabij Tel Aviv. Zij werd opgeleid in Italië waar tijdens de architectuurstudie aandacht besteed wordt aan de geschiedenis. In Israël is dat niet het geval. Daar wordt - op alle fronten - de geschiedenis van de Palestijnen in dit land bewust ontkend. Een voorbeeld daarvan is de aanleg van nationale parken door het Joods Nationaal Fonds, niet zelden op de ruïnes van een van de 500 Palestijnse dorpen die rond de oprichting van de staat werden "ontvolkt" en verwoest. Israël's van nu houden in het weekend onwetend vrolijke picknicks bovenop die ruïnes. Hun onwetendheid is te danken aan een bewuste strategie, de Israëlische staat op te bouwen ten koste van de Palestijnen. Maar wie eenmaal de resten van een Palestijns dorp in de buurt van zo'n onschuldig ogend park herkent (een oude begraafplaats, een heg van cactussen, resten van gebouwtjes, gemaakt van basaltkleurige stenen), die herkent de ontkende geschiedenis. Voordat Malkit Soshan aan haar ontwerp begon, zocht en vond zij oude kaarten die informeren over de geschiedenis waarop het door haar te ontwerpen winkelcentrum gebouwd zou worden. Zij breidde haar onderzoek uit tot geheel Israël, inclusief de bezette gebieden. De kaarten die zij in de loop van jaren heeft verzameld, publiceerde zij in *Atlas of the Conflict Israel-Palestine*, uitgegeven bij 010 Publishers in Rotterdam.